

การรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชน: ผลจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ

ศศิพิมล ประพินพงศกร

Abstract

This research aimed to study and compare public and school librarian participants' levels of information literacy skills (IL) between the pre and post IL training, and their opinions about the training. The populations were 57 librarians. The semi-experimental and survey methods were used in this study. The data were statistically analyzed through percentage, mean, and standard deviation distributions, and the hypotheses were tested by t-test independent. The result showed that the participants' post-training levels of information literacy skills were higher than the pre-training levels, with the statistically significant differences of 0.5. The mean score of the posttest was slightly higher than the criteria. As for the comparison of the levels of IL classified by their LIS degree and work experiences, the results revealed that there was no difference. The participants' overall satisfaction levels were very high ($\bar{X} = 4.35$). All of them (100.00) realized the importance and necessity of IL to their works and they would like to participate in a similar kind of training again.

บทนำ

ในโลกที่อุดมไปด้วยข้อมูล ข่าวสาร และสารสนเทศ ส่งผลให้ผู้คนในยุคปัจจุบันกลายเป็นผู้ใช้สารสนเทศอย่างมีการคิดวิเคราะห์ และมีวิจารณญาณมากขึ้น (Critical thinking) นั่นคือ ไม่ใช่เพียงแต่รู้ถึงวิธีค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตเท่านั้น แต่หมายถึงการรู้สารสนเทศ (Information

Literacy: IL) ที่เน้นถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และ รู้จักวิเคราะห์ ประเมินหรือมองหาสารสนเทศที่มีคุณภาพ รวมถึงรู้จักใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อีกทั้งต้องตรงกับความต้องการหรือการแก้ไขปัญหาของตนเองให้บรรลุเป้าหมายด้วย ดังนั้น เป้าหมายสำคัญของการรู้สารสนเทศจึงเน้นการพัฒนาบุคคลหรือผู้ใช้ให้มีลักษณะการเป็นผู้ใช้ที่มี วิจารณ์ญาณมากขึ้น (Critical users) จึงเป็นเหตุให้มีการปฏิรูปการศึกษาใหม่ในทุกระดับได้นำแนวคิดใน เรื่องการรู้สารสนเทศนี้เข้ามาสู่กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะและความสามารถที่ เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศเพื่อเป็นการปลูกฝัง และสามารถนำทักษะต่างๆ ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตนั่นเอง สำหรับครูบรรณารักษ์ซึ่งมี ความใกล้ชิดกับผู้เรียนหรือบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนที่เข้ามาใช้ห้องสมุดเป็น อีกกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนและประชาชนทั่วไปเกิดทักษะการรู้สาร สนเทศ และช่วยให้ผู้เรียนเหล่านั้นเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ ดังนั้นการมุ่งพัฒนาที่ตัวบรรณารักษ์ก่อนจึง เป็นแนวคิดที่ดี เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้เกิดผู้ประสานหรือผู้ถ่ายทอด ซึ่งจะสามารถช่วยเผยแพร่ ความรู้ต่อไปในวงกว้างได้

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) เป็นอีก หน่วยงานหนึ่งที่เห็นความสำคัญของการรู้สารสนเทศว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงมีนโยบาย ที่ให้การสนับสนุนนานาประเทศ ให้มีการจัดโครงการต่างๆ เพื่อให้บุคคลตระหนักในเรื่องดังกล่าว ในส่วนของ ยูเนสโก กรุงเทพฯ มีฝ่ายสารสนเทศและการสื่อสาร (Communication and Information Unit, UNESCO Bangkok) ที่รับผิดชอบโครงการดังกล่าว ดังนั้นในปี 2552 นี้จึงมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้จัด โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการอบรมทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน และ ห้องสมุดโรงเรียนขึ้น (Training of Public and School Librarians for Information Literacy) โดยร่วมมือ กับภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยจัดการอบรมจำนวน 2 รุ่น ในระหว่างวันที่ 12-16 และ 25-29 พฤษภาคม 2552 ณ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) โดยมีจุดมุ่งหมาย คือเพื่อกระตุ้นความตระหนักของผู้อาวุโณบายของ ห้องสมุดเรื่องความสำคัญของทักษะการรู้สารสนเทศในสังคมภูมิปัญญาและเข้าใจแนวคิดเรื่องการรู้สารสนเทศ และเพื่อให้บรรณารักษ์ที่เข้ารับการอบรม มีความรู้พื้นฐานเรื่องแนวคิดการรู้สารสนเทศ และคาดหวังว่าผู้อาวุโณบาย ห้องสมุดประชาชน และผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จะเข้าใจแนวคิดและความ

สำคัญของการรู้สารสนเทศ และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรของตน (เอกสารการอบรม เรื่องทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน. 2552)

การอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้คณะวิทยากรเลือกใช้ตัวแบบทักษะบิกซิกส์ (Big6 Skills) ของไอเซนเบิร์ก และเบอร์โควิทซ์ (Mike Eisenberg & Bob Berkowitz) ซึ่งเป็นตัวแบบที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายที่นำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ และในแต่ละขั้นตอนของตัวแบบครอบคลุมการแก้ปัญหาสารสนเทศและการตัดสินใจแก้ปัญหาซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่ฝึกแต่ละทักษะได้ง่าย สามารถกำหนดกิจกรรมแทรกในแต่ละขั้นตอนได้ จึงมีประโยชน์ทั้งสำหรับผู้สอนและผู้เรียน (Eisenberg. 2008: Online) ตัวแบบนี้จึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับการอบรมฯ ครั้งนี้ ซึ่ง 6 ขั้นตอนหลักของตัวแบบ ได้แก่ ขั้นตอนการวางแผน กำหนดกลยุทธ์ในการแสวงหาสารสนเทศ การค้นหาและการเข้าถึงสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ การสังเคราะห์สารสนเทศ และการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น มุ่งพัฒนาผู้เรียนได้ใช้ทักษะการรู้สารสนเทศตามขั้นตอนต่างๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำโครงการได้ทันที เมื่อสิ้นสุดการอบรมฯ ผู้เข้าอบรมจะได้ผลงานที่จะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจและได้ใช้ทักษะการรู้สารสนเทศในทุกขั้นตอนในการทำโครงการกลุ่ม เริ่มจากการที่วิทยากรหรือผู้สอนจะบรรยายและให้ความรู้ ตลอดจนฝึกผู้เข้าอบรมให้เกิดทักษะและความเข้าใจในแต่ละขั้นตอนก่อนโดยเน้นการลงมือปฏิบัติจริง จากนั้นผู้เข้าอบรมจะทำโครงการกลุ่ม โดยใช้ตัวแบบนี้เป็นฐานในการค้นคว้า ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นหนึ่งในวิทยากรที่ให้การอบรมฯ ในครั้งนี้ กอปรกับเป็นอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศ (มคอว141) ซึ่งเป็นรายวิชาศึกษาทั่วไปของมศว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการให้การอบรมฯ ในลักษณะนี้จะส่งผลให้บรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจ และเกิดทักษะการรู้สารสนเทศเพิ่มขึ้นหลังการอบรมมากน้อยเพียงไร อีกทั้งได้ศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมต่อการอบรมครั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบวิธีการอบรมฯ และเป็นแนวทางในการจัดอบรมในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ที่มีต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการรู้สารสนเทศ
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์ก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการรู้สารสนเทศ

3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์จำแนกตามคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และประสบการณ์ทำงานทางด้านบรรณารักษ์หรือที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุด

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน และบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนได้ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิธีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการรู้สารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดในครั้งต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชนที่เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดโรงเรียน รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 57 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องกับบรรณารักษ์ ได้แก่
 - 1.1 คุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำแนกเป็น
 - 1.1.1 มีคุณวุฒิฯ
 - 1.1.2 ไม่มีคุณวุฒิฯ
 - 1.2 ประสบการณ์ทำงานทางด้านบรรณารักษ์หรือที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุด
 - 1.2.1 0-4 ปี
 - 1.2.2 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการรู้สารสนเทศ

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์หลังการอบรมฯ สูงกว่าก่อนการอบรมฯ
2. ระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์หลังการอบรมฯ สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 70
3. บรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิฯ ต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศหลังการอบรมฯ แตกต่างกัน
4. บรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ทำงานทางด้านบรรณารักษ์ฯ ต่างกัน มีระดับการรู้สารสนเทศหลังการอบรมฯ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและวิจัยกึ่งทดลองที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น และเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการฯ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชนที่เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดโรงเรียนรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 57 คน
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ และศึกษาตัวแบบทักษะการรู้สารสนเทศบ็กซิกัลส์ รวมทั้งศึกษาแบบทดสอบการวัดระดับการรู้สารสนเทศจากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศเพื่อคัดเลือกข้อคำถามมาประยุกต์ใช้เป็นข้อสอบการวัดระดับการรู้สารสนเทศ
 - 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามชุดก่อนและหลังเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 แบบสอบถามก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย ประสิทธิภาพการทำงานทางด้านบรรณารักษศาสตร์หรือที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุด คุณวุฒิทางด้าน บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องกับการรู้สารสนเทศ คำถามเป็น แบบเลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดระดับการรู้สารสนเทศก่อนเข้ารับการฝึกอบรมฯ จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีข้อที่ถูกที่สุด 1 ตัวเลือก และมีเกณฑ์ในการให้ คะแนนคือ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ครอบคลุมการรู้ สารสนเทศจากตัวแบบบิกซิกส์ ของไอเซนเบิร์ก และเบอร์โควิทซ์ (Eisenberg; & Berkowitz. 2001: Online) ทั้ง 6 ชั้นตอน

2.1.2 แบบทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ความ คิดเห็น และความพึงพอใจที่มีต่อการอบรมฯ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดระดับการรู้สารสนเทศหลังเข้ารับการฝึกอบรมฯ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามเช่นเดียวกันกับข้อ 2.1 ตอน 2 คือชุดทดสอบก่อนอบรมฯ

2.2 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกข้อคำถามไว้แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ ความถูกต้องชัดเจนของข้อคำถาม และให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยคำนวณหาค่า IOC ได้มากกว่า 0.5

3. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามให้กับบรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมที่เป็นกลุ่ม ประชากรด้วยตนเองทั้งก่อนการอบรมฯ และหลังการอบรมฯ ณ ห้องอบรมเชิงปฏิบัติการ สำนักหอสมุดกลาง มศว ในวันแรกและวันสุดท้ายของการอบรมฯ จำนวน 57 ชุด ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมา ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100.0

4. จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS ดังนี้ คือ

4.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งได้แก่ ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลอื่นที่เป็นแบบเลือกตอบมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ผลรวมของความพึงพอใจ

ต่อการอบรมฯ รวมถึงข้อมูลอื่นที่เป็นการตอบแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 นำข้อมูลจากแบบทดสอบตอนที่ 2 มาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ประเด็น คือ

4.3.1 นำคะแนนของบรรณารักษ์หลังการอบรมฯ มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและแปลผลตามเกณฑ์ต่อไปนี้

คะแนน 0-7 หมายถึง มีระดับการรู้สารสนเทศในระดับต่ำ

คะแนน 8-14 หมายถึง มีระดับการรู้สารสนเทศในระดับปานกลาง

คะแนน 15-20 หมายถึง มีระดับการรู้สารสนเทศในระดับสูง

4.3.2 นำคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการอบรมฯ มาคำนวณเพื่อเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศก่อนและหลังการอบรมฯ โดยใช้ค่าสถิติ t-test dependent

4.3.3 นำคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมฯ มาเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 70

4.3.4 นำคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมฯ มาเปรียบเทียบตามตัวแปรคุณวุฒิและประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับบรรณารักษ์หรือห้องสมุด โดยใช้ค่าสถิติ t-test independent

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. บรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมฯ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งหรือหน้าที่บรรณารักษ์ตั้งแต่ 0-4 ปี ร้อยละ 56.1 เป็นผู้มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ร้อยละ 63.2 และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ยังไม่เคยผ่านการอบรม บรรยาย หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศมาก่อน ร้อยละ 75.4 แต่เคยได้ยินคำว่า การรู้สารสนเทศ มาก่อนการเข้ารับการอบรมฯ ถึงร้อยละ 86.0 (ตาราง 1)

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของบรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมฯ

ข้อมูลผู้เข้าอบรม	ผ่านการอบรม		ไม่เคยอบรม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ทำงาน						
0-4 ปี	6	10.5	26	45.6	32	56.1
5 ปีขึ้นไป	8	14	17	29.8	25	43.9
รวม	14	24.6	43	75.4	57	100.0
คุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ฯ						
มี	10	17.5	26	45.6	36	63.2
ไม่มี	4	7	17	29.8	21	36.8
รวม	14	24.6	43	75.4	57	100.0
เคยได้ยิน คำว่าการรู้สารสนเทศ						
เคย	13	22.8	36	63.2	49	86.0
ไม่เคย	1	1.8	7	12.3	8	14.0
รวม	14	24.6	43	75.4	57	100.0

2. ก่อนการเข้ารับการอบรมฯ ถึงแม้ว่าบรรณารักษ์เคยได้ยินคำว่าการรู้สารสนเทศมาก่อน แต่คิดว่าตนเองมีความรู้ในเรื่องนี้อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$)

3. หลังการอบรมฯ บรรณารักษ์มีระดับการรู้สารสนเทศสูงขึ้นกว่าก่อนการอบรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องที่เคยศึกษาว่าการให้การเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) และการสอนแบบเร่งรัด (Intensive instruction) สามารถช่วยพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของผู้เรียนได้ ดังเช่นงานวิจัยของเจ (Jay. 2002: Online) ยิง (Young. 2008: Online) เมเยอร์และคนอื่นๆ (Meyer; & et al. 2008: Online) เอ็กแมน (Eckman. 2003: 111)

มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เซน มาร์คอส (California State University San Marcos. 2007: Online) และ วนุชชิตา สุภักวินิช และลำปาง แม่นมาตย์ (2547: 72) ที่พบว่า หลังจากการสอนหรือให้ความรู้ทางด้านการรู้สารสนเทศแล้ว ผู้เรียนจะมีระดับการรู้สารสนเทศหรือมีทักษะการรู้สารสนเทศเพิ่มมากขึ้น

ตาราง 2 ระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์หลังเข้ารับการอบรมฯ

คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ระดับการรู้สารสนเทศ (แปลผล)
20	14.23	2.56	ปานกลาง

ตาราง 3 เปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์ก่อนและหลังการอบรมฯ

การอบรมฯ	N	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนการอบรมฯ	57	12.26	2.36	-4.35*
หลังการอบรมฯ	57	14.23	2.56	

t(.05; df 56) = 2.00 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 เปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์หลังการอบรมฯ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

คะแนน	N	\bar{X}	S.D.	t
หลังการอบรมฯ	57	14.23	2.56	0.67
คะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 จาก 20 คะแนน		14.00	-	

t(.05; df 56) = 2.00

4. หลังอบรมฯ บรรณารักษ์มีระดับความรู้สารสนเทศร้อยละ 70 (ตาราง 4) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 แต่ระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์ถือว่าอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (ตาราง 2) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชมพูนุท ยอดยิ่ง (2551) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนทักษะการรู้สารสนเทศของครูบรรณารักษ์ และพบว่า ครูบรรณารักษ์มีบทบาทในการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากครูบรรณารักษ์ส่วนมากไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์จึงทำให้ไม่สามารถเข้าใจกิจกรรมการสอนการรู้สารสนเทศ และไม่

สามารถสอนนักเรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งทักษะการรู้สารสนเทศยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับการศึกษาในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่น่าจะส่งผลให้คะแนนทดสอบของบรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมฯ ไม่สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะการทดสอบระดับการรู้สารสนเทศครั้งนี้ไม่ได้เป็นการทดสอบแบบเป็นทางการ และไม่ได้มีผลกระทบหรือส่วนได้ส่วนเสียกับบรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมฯ กอปรกับช่วงเวลาในการทำแบบทดสอบหลังการอบรมฯ เป็นเวลาที่เร่งรีบเนื่องจากเป็นเวลาเย็นและเป็นวันสุดท้ายของการอบรมฯ จึงอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ไม่เอื้ออำนวยให้ผู้เข้าอบรมฯ ตั้งใจทำแบบทดสอบอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงอาจเป็นเหตุผลให้คะแนนหลังการทดสอบสูงกว่าเกณฑ์เล็กน้อยแต่ไม่สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 เปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์หลังการอบรมฯ จำแนกตามคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศาสตร์

คุณวุฒิทางด้าน				
บรรณารักษศาสตร์ฯ	N	\bar{X}	S.D.	t
มี	36	13.86	2.42	-1.43
ไม่มี	21	14.86	2.72	

$$t(.05; df 56) = 2.00$$

5. ผลการเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์หลังการอบรมฯ จำแนกตามคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศาสตร์ (ตาราง 5) พบว่า บรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ฯ มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวได้ว่าไม่มีความแตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ และคนอื่นๆ (2551) ที่ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทในการสอนการรู้สารสนเทศของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร และพบว่าครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์มีบทบาทต่อการสอนการรู้สารสนเทศโดยรวมสูงกว่าครูบรรณารักษ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ รวมทั้งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชมพูท ยอดยิ่ง (2551) ที่พบว่า ครูบรรณารักษ์ส่วนมากไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์จึงทำให้ไม่สามารถเข้าใจกิจกรรมการสอนการรู้สารสนเทศ และไม่สามารถสอนนักเรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศได้อย่างครบถ้วน ซึ่งจะเห็นได้ว่าในมุม

มองของงานวิจัยดังกล่าวมีส่วนที่คล้ายคลึงกันและสะท้อนให้เห็นว่าการที่ครูบรรณารักษ์มีคุณวุฒิ หรือไม่มีคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษ์ส่งผลต่อระดับหรือทักษะการรู้สารสนเทศ อาจเป็นเพราะเหตุผลที่ว่าทักษะการใช้ห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของทักษะการรู้สารสนเทศ ดังนั้นจึงดูเหมือนว่าครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษ์น่าจะมีความชำนาญในบางทักษะเช่นการค้นหาหรือสืบค้นข้อมูลมากกว่าครูบรรณารักษ์ที่ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษ์ แต่ในมุมมองของผู้วิจัยคิดว่าความรู้ความสามารถ และทักษะการรู้สารสนเทศน่าจะเกิดจากประสบการณ์ หรืออาจมีเพิ่มมากขึ้นจากการที่บรรณารักษ์ หรือนักเรียน นักศึกษาได้เข้ารับการอบรม หรือการปฏิบัติงานในหน้าที่บรรณารักษ์อย่างสม่ำเสมอในการช่วยผู้ใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าวิจัย หรือนักเรียน นักศึกษาอาจเกิดทักษะในแต่ละขั้นตอนมากขึ้นได้จากประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการค้นคว้าทำรายงาน หรืองานวิจัย ก็อาจเป็นส่วนที่ช่วยให้เกิดความชำนาญมากยิ่งขึ้นได้นอกเหนือจากการได้รับความรู้จากการเรียนในระดับปริญญา ดังนั้นจึงมิได้หมายความว่าครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษ์จะมีระดับการรู้สารสนเทศที่สูงกว่าครูบรรณารักษ์ที่ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษ์เสมอไป ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยของคาราเวลโล เฮอร์แมน และ มิทเชล (Caravello; Herschman; & Mitchell. 2001: Online) ที่ประเมินระดับการรู้สารสนเทศของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี และให้ความเห็นสอดคล้องกับผู้วิจัยว่านักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดมาก หรือเรียนในชั้นปีที่สูงขึ้นจะมีการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศในด้านต่างๆ มากขึ้นไปด้วย เช่นนักศึกษาจะได้รับประสบการณ์จากการใช้ระบบออนไลน์ หรือรู้จักการแก้ปัญหาที่เกิดจากการแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งกระบวนการที่เกิดขึ้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จึงนำไปสู่ความรู้ที่เพิ่มมากขึ้น และจะเกิดทักษะการรู้สารสนเทศสูงขึ้นจากการลองผิดลองถูกด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6. ผลการเปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์หลังการอบรมฯ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งหรือหน้าที่บรรณารักษ์ (ตาราง 6) พบว่า *บรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ทำงานฯ มีระดับการรู้สารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวได้ว่าไม่มี ความแตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4* ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิ ส่องแสงจันทร์ และคนอื่นๆ (2551) ที่พบว่าครูบรรณารักษ์ที่มีระยะเวลาการทำงาน และประสบการณ์การสอนการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันมีบทบาทต่อการสอนการรู้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน เนื่องจากครูบรรณารักษ์ทุกคนไม่ว่าจะมีระยะเวลาการทำงาน หรือประสบการณ์การสอนการใช้ห้องสมุดมากน้อยต่างกันเพียงใด ต่างก็แสดงบทบาทหน้าที่ในการสอนหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นให้สถานศึกษาให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ใน

รูปแบบต่างๆ เช่นห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ เพื่อเป็นแหล่งที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีครูและบรรณารักษ์ที่มีบทบาทและหน้าที่หลักในการสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้สารสนเทศตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: ออนไลน์) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งหรือหน้าที่บรรณารักษ์ รวมทั้งระยะเวลาการทำงานและประสบการณ์สอนการใช้ห้องสมุด ไม่ส่งผลต่อระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมฯ แต่ผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชมพูท ยอดยิ่ง (2551: 46-47) ที่พบว่า ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ใช้ทักษะการรู้สารสนเทศในกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนที่มีอายุน้อยกว่า

นอกจากนี้เหตุผลที่ระบุว่าตัวแปรทั้งสองคือคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ฯ และประสบการณ์ทำงานฯ ไม่ส่งผลต่อระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมฯ ตามที่กล่าวมาแล้ว อาจเป็นเพราะว่าถึงแม้ว่าคุณครูบรรณารักษ์จะไม่มีคุณวุฒิฯ แต่ได้รับผิดชอบงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ทำให้เกิดประสบการณ์และมีพื้นความรู้มาบ้างแล้วจากการปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผลที่ได้ไม่มีความแตกต่างกัน กอปรกับการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการรู้สารสนเทศในครั้งนี้ เป็นการอบรมที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่กำหนดตามโครงการ และเป็นการอบรมเฉพาะกิจที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น จึงหมายความว่าบรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมฯ ทุกคนได้เริ่มที่จะเรียนรู้และฝึกทักษะการรู้สารสนเทศในขั้นตอนต่างๆ ไปพร้อมกัน ด้วยวิธีการเดียวกัน และเมื่อเสร็จสิ้นการอบรมฯ ได้รับการทดสอบพร้อมกัน จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้บรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมฯ มีความรู้เกิดขึ้นเท่าๆกัน หรือระดับใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงทำให้ผลของระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมฯ ออกมาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 เปรียบเทียบระดับการรู้สารสนเทศของบรรณารักษ์หลังการอบรมฯ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งหรือหน้าที่บรรณารักษ์

ประสบการณ์การทำงานฯ	N	\bar{X}	S.D.	t
0-4 ปี	32	13.94	2.72	-0.97
5 ปีขึ้นไป	25	14.60	2.33	

$$t(.05; df 56) = 2.00$$

7. บรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมฯ มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดอบรมครั้งนี้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) โดยให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะหลังการอบรมฯ ดังนี้

7.1 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ที่มีต่อการอบรมฯ เรื่องทักษะการรู้สารสนเทศ พบว่า บรรณารักษ์ให้ความเห็นว่า การรู้สารสนเทศเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นต่อหน้าที่การงาน ร้อยละ 100.00 โดยบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลดังต่อไปนี้

1) ได้รับประโยชน์อย่างมากเนื่องจากสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ได้จริง เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานบรรณารักษ์โดยตรง และงานบรรณารักษ์จำเป็นต้องอาศัยทักษะเหล่านี้ในการช่วยเหลือหรือแนะนำผู้ใช้ในการค้นคว้าหาข้อมูล เช่น งานบริการตอบคำถามฯ แนะนำวิธีการสืบค้นข้อมูล ให้กับนักเรียนหรือผู้ใช้บริการ

2) ได้เพิ่มพูนความรู้มากขึ้น อีกทั้งยังช่วยเสริมทักษะการรู้สารสนเทศที่มีอยู่ให้มีความเข้าใจอย่างแท้จริงซึ่งจะส่งผลให้ทำงานได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) ได้รู้ถึงกระบวนการและเทคนิคแต่ละทักษะได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำไปถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนครู เพื่อนบรรณารักษ์ รวมถึงนักเรียนและผู้ใช้บริการได้

4) สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการด้านการจัดการเรียนการสอนได้ เช่น สอนให้นักเรียนฝึกการค้นคว้าทำรายงานโดยใช้ทักษะการรู้สารสนเทศ

5) สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การศึกษาต่อการแก้ปัญหาในด้านต่างๆ

7.2 บรรณารักษ์มีความต้องการให้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในลักษณะนี้อีก ร้อยละ 100.00 โดยบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลดังต่อไปนี้

1) การอบรมเชิงปฏิบัติการในลักษณะนี้ได้ฝึกปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และเป็นการเสาะแสวงหาความรู้ รวมถึงเป็นการเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องใหม่ๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ และทักษะการสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ ในอีกรูปแบบหนึ่ง

2) ยังมีเนื้อหามากมายที่ยังไม่ได้เรียนรู้ ไม่สามารถลงรายละเอียดลึกได้ หากมีการอบรมอีกจะทำให้มีความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นในแต่ละหัวข้อ

- 3) งานบรรณารักษ์ต้องมีการติดตามและเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆ เสมอ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของบรรณารักษ์ที่ดี
- 4) จะได้มีความชำนาญเพิ่มมากขึ้นในหัวข้อเดิม
- 5) ไม่ได้เป็นจบทางด้านบรรณารักษศาสตร์มาโดยตรงแต่ต้องมารับหน้าที่ในตำแหน่งงานบรรณารักษ์ บางครั้งความรู้อาจมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน จึงคิดว่าจำเป็นต้องฝึกอบรมให้ต่อเนื่อง เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่บรรณารักษ์ได้
- 6) ได้มีโอกาสพบปะเพื่อนร่วมวงการวิชาชีพเดียวกันไม่ว่าจะเป็นวิชาชีพครูหรือวิชาชีพบรรณารักษ์ ทำให้สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อีกทั้งเป็นการสร้างเครือข่ายร่วมกันด้วย

สำหรับหัวข้อที่บรรณารักษ์สนใจและต้องการให้มีการจัดอบรมฯ ในครั้งต่อไป ส่วนใหญ่เป็นหัวข้อเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและเทคนิคในการจัดกิจกรรม ส่วนหัวข้ออื่นๆ ได้แก่ การจัดเก็บหนังสือด้วยระบบงานห้องสมุด และการผลิตสื่อ นอกจากนี้ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ระยะเวลาในการอบรมฯ นานเกินไป (5 วัน) และควรเน้นการลงมือปฏิบัติมากกว่าการบรรยาย เช่น บรรยาย 1-2 วัน และลงมือปฏิบัติ 3 วัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย

ควรศึกษาระดับการรู้สารสนเทศในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการรู้สารสนเทศของตัวแบบ Big6 Skills ว่ามีขั้นตอนใดที่บรรณารักษ์ผู้เข้าอบรมฯ ทำคะแนนได้ต่ำ แล้วนำผลที่ได้มาจัดทำเป็นหลักสูตรการอบรมฯ เฉพาะทักษะนั้นๆ ให้เข้มข้นหากมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการฯ อีกในครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

- ชมพูนุท ยอดยิ่ง. (2551). **กิจกรรมการสอนทักษะการรู้สารสนเทศของครูบรรณารักษ์: กรณีโรงเรียนประถมศึกษา** **ศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. รายงานการศึกษานิเทศศาสตร์ ศศ.ม. (สาขาการจัดการสารสนเทศ). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2552, จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse__type=title&titleid=160137&query=ชมพูนุท%20ยอดยิ่ง&s__mode=any&date__field=&date__start=&date__end=&limit__lang=&limited__lang__code=&order=&order__by=&order__type=&result__id=1&maxid=1
- วนุชชิตา สุภัควนิช; และลำปาง แม่นมาตย์. (2547, พฤษภาคม-สิงหาคม). การบูรณาการการรู้สารสนเทศในกระบวนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตกาฬสินธุ์. **บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข.** 22(2): 66-79.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545.** สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2552, จาก <http://www.onec.go.th/publication/law2542/law2542.pdf>
- สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์; และคนอื่นๆ. (2551). **บทบาทในการสอนการรู้สารสนเทศของครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร.** [กรุงเทพฯ]: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอกสารการอบรมเรื่องทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน. (2552). กรุงเทพฯ: องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ.
- California State University San Marcos. (2007). **Assessing a First Year Experience Information Literacy Instruction Program within the General Education Program.** Retrieved August 8, 2009, from <http://teachingcommons.cdl.edu/ictliteracy/grants/documents/CSUSMFINALACCTREPORT2006-2007.pdf>

- Caravello, Patti Schifter; Herschman, Judith; & Mitchell, Eleanor. (2001). **Assessing the Information Literacy of Undergraduates: Reports from the UCLA Library's Information Competencies Survey Project**. Retrieved August 10, 2009, from <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/events/pdf/caravallo.pdf>
- Eckman, Catherine. (2003) Midlands Technical College: Information Literacy Assessment Project. In **Assessing Student Learning Outcomes for Information Literacy Instruction in Academic Institutions**. Edited by Elizabeth Fuseler Avery. p.111. Chicago: Association of College and Research Libraries.
- Eisenberg, Micheal B. (2008, March). Information Literacy: Essential Skills for the Information Age. **Journal of Library & Information Technology**. 28(2). Retrieved April 17, 2009, from <http://publications.drdo.gov.in/ojs/index.php/djlit/article/viewFile/288/182>
- Eisenberg, Mike; & Berkowitz, Bob. (2001). **Big6 Skills Overview**. Retrieved April 17, 2009, from <http://www.big6.com/category/overview-of-big6-skills/>
- Jay, Leighton. (2002). **Maximising Information Literacy Skills for First Year Management Students**. Retrieved August 8, 2009, from <http://otl.curtin.edu.au/tlf/tlf2002/jay.html>
- Meyer, Kevin R.; & et al. (2008, January). Assessing Information Literacy Instruction in the Basic Communication Course. **Communication Teacher**. 22(1). Retrieved August 8, 2009, from <http://www.informaworld.com/smpp/section?content=a791394991&fulltext=713240928>
- Young, Michelle L. (2008, January-March). Faculty-Librarian Collaborations Facilitate Information Literacy Competency in the Large Classroom Setting. **Virginia Libraries**. 54(1). Retrieved August 8, 2009, from http://vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/external__link__maincontentframe.jhtml?__DARGS=/hww/results/results__common.jhtml.42